

Nr 182.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt
Eva Henrika Ling; given Stockholms slott den 5
mars 1920.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att Eva Henrika Ling må från och med år 1920 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 500 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde följande:

*Understöd åt
 Eva Henrika
 Ling.*

I en den 5 maj 1919 dagtecknad skrivelse har direktionen över gymnastiska centralinstitutet gjort framställning om beredande av understöd åt sinnessjuka Eva Henrika Ling för att bereda henne nödig hospitalsvård.

Berörda framställning var närmast föranledd av en av ledamoten av direktionen, majoren Carl Silow hos direktionen gjord hemställan om vidtagande av åtgärder i nyssnämnda syfte. I den av Silow i ämnet avlåtna, direktionens skrivelse i avskrift bifogade skriften har Silow anfört, bland annat, följande:

Eva Henrika Ling är dotter till förre överläraren vid gymnastiska centralinstitutet, professor Hjalmar Ling och alltså barnbarn till skalden och skaparen av den svenska gymnastiken Per Henrik Ling. Fröken Ling insjuknade sommaren 1901 och vårdades

första året på Konradsberg samt därefter ett halvt år på samariterhemmet i Uppsala. Från och med år 1903 vistades hon i privathem för sinnessjuka. Sedan år 1904 tills nu har hon varit intagen på Vadstena hospital. Fröken Lings fader avled år 1886 och modern år 1913, den senare efter ett mångårigt, obotligt lidande, under vilket hon ömt och kärleksfullt intill det sista vårdades av sin äldsta dotter fröken Karin Ling. Fru Ling uppbär av staten 600 kronor i pension och ägde för övrigt inga tillgångar. På den lilla lön professor Ling erhöi skulle familjen naturligtvis leva, och det hade väl även gått, men Ling behöfde för sina stora gymnastiska arbeten, fotografier, teckningar, tryckningskostnader m. m. oupphörligt anlita denna lön, så att till familjen blev kvar helt obetydligt. Hans hustru såg sig därför tvungen emottaga inackorderingar för att hjälpa upp ekonomien. Kosthållet för de två uppväxande flickorna var så knappt, att de alldeles givet undernärdes.

Silow omnämner därefter, att flera, högst fördelaktiga anbud från utlandet blivt Ling erbjudna, men att hans samvete ej tillåtit honom att lämna sin faders verk ofullbordat. Hade han så gjort, torde vi, säger Silow, fått utomlands hopleta spillrorna av Per Henrik Lings geniala skapelse; ty ett faktum är, att de skrifter i gymnastik, som Per Henrik Ling efterlämnade, voro för få och ofullständiga för att enbart klargöra innebörden av den s. k. svenska gymnastikmetoden. Det är Hjalmar Lings ovärderliga ära och förtjänst, att han, med åsidosättande av alla egna krav på utmärkelser och hedersbetygelser, vid faderns död — han var då 19 år — lade på sina unga skuldror denna jättebörd och bar den uthålligt med nästan övermänsklig kraft ända till sin död, ständigt ställande sin egen förtjänst i skuggan och helt uppgående i det mest intensiva arbete en människa kan påtaga sig för att rädda från glömska och förstörelse sin faders verk.

Vid Silows skrift funnos fogade *dels* ett av f. d. generaldirektören, medicine doktorn K. Linroth den 8 mars 1919 utfärdat intyg, utvisande att Eva Henrika Ling, som vore 50 år gammal, sedan en följd av år för sinnessjukdom vårdats på Vadstena hospital, att hennes sjukdom måste anses som obotlig samt att densammans beskaffenhet krävde anstaltsvård, *dels ock* en av Eva Henrika Lings förmyndare meddelad översikt av hennes ekonomiska ställning. Av denna översikt framgår, bland annat, att Eva Lings kapitaltillgångar vid slutet av år 1918 utgjorts av *dels* ett hos förmyndarkammaren i Stockholm inestående belopp å 8,133 kronor, *dels ock* tre livränteböcker, utfärdade av ränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockkolm. Hennes inkomster under nämnda år hade utgjort *dels* ränta från förmyndarkammaren å 429 kronor, *dels* ränta å sagda livränteböcker, uppgående till 724 kronor, *dels ock* pension från Strandbergska läkarinrättningen å 100 kronor eller tillhoppa 1,253 kronor. Utgifterna för samma år hade utgjorts av avgifter till Vadstena hospital å 821 kronor samt kostnader för kläder, skatter, förmyndararvode m. m., å 347 kronor, sammanlagt 1,168 kronor, öretal oberäknat. Förmyndaren har därjämte meddelat, att Eva Lings inkomster tidigare räckt för hennes behov, men att sedan hospitalsavgifterna, som

förut utgått med 2 kronor 25 öre för dag, från och med år 1919 höjts till 4 kronor 20 öre för dag, Eva Lings utgifter för framtiden komme att överstiga hennes nuvarande inkomster med över 700 kronor. Någon inkomstökning hade, enligt vad förmyndaren vidare upplyser, Eva Ling ej att emotse förr än år 1925, då räntan å hennes livränteböcker komme att utbytas mot en bestämd livränta, vilket beräknades öka ränteinkomsten med omkring 300 kronor.

Direktionen över gymnastiska centralinstitutet har i sin förenämnda skrivelse framhållit den stora betydelse, som icke blott Per Henrik Ling utan även hans son, professorn Hjalmar Ling genom sin oegennyttiga verksamhet haft för vårt folk, och säger sig kunna till fullo vitsorda, vad Silow därom anfört. Beträffande Hjalmar Lings familjeförhållanden m. m. har direktionen anfört följande:

Efter professor Hjalmar Lings död år 1886 kunde hans efterlevande maka och två döttrar, Karin och Eva Ling, genom träget arbete hålla nöden borta, men sedan fru Ling år 1898 ådragit sig en svår sjukdom, som fordrade döttrarnas trägna vård och år 1913 ändade hennes liv, insjuknade yngsta dottern Eva år 1901 av överansträngning och måste år 1904 intagas på hospital, där hon fortfarande vårdas såsom obotligt sjuk.

För att i någon mån lätta den äldsta dottern Karin Lings tunga börda hava tid efter annan såväl de närmaste släktingarna samt enskilda inom gymnasternas krets lämnat välvillig hjälp. Den svåra kristiden har emellertid medfört, att den lilla inkomst, som Eva Ling haft, sammanlagt uppgående till något över 1,200 kronor, och vilken hittills nödortftligen räckt till hospitalsavgiften och andra utgifter, numera är otillräcklig och kräver årligen ett jämförelsevis anseeligt tillskott för att möjliggöra fortsatt anstaltsvård.

Att på nytt vädja till den enskilda barmhärtigheten torde icke medföra ett resultat, som säkerställde den sjukas vård för en längre följd av år framåt. Direktionen anser enda möjligheten vara, att staten träder hjälpsamt emellan för att hålla nöden borta från ättlingen till två om fosterlandet synnerligen förtjänta män.

I fråga om Eva Lings ekonomiska ställning gör direktionen följande beräkning:

Hospitalsavgiften uppgår från och med år 1919 till 1,533 kronor. Hennes personliga utgifter, som år 1916 uppgingo till 732 kronor, men som år 1918 inskränktes till 347 kronor för att få utgifter och inkomster att gå ihop, torde även för framtiden böra beräknas till minst 1916 års belopp.

Tablån över hennes inkomster och utgifter får således intill år 1925 följande utseende, nämligen:

Inkomster:

Ränta från förmyndarkammaren	kronor	429: —
» å livränteböckerna	»	724: —
Pension från Strandbergiska läkarinrättningen	»	100: —
		<hr/>
	kronor	1,253: —

Utgifter:

Avgifter för hospitalsvård	kronor 1,533:—
Kläder, förmyndararvode m. m.	» 732:—
	<hr/>
	Summa kronor 2,265:—.

Utgifterna överstiga således inkomsterna med 1,008 kronor eller i runt tal 1,000 kronor.

Med erinran om att, såsom jag i det föregående omnämnt, Eva Lings ränteinkomster komme att från och med år 1925 ökas med 300 kronor, hemställer direktionen slutligen, att ett årligt belopp av högst 1,000 kronor måtte ställas till direktionens förfogande för att bereda Eva Ling nödig anstaltsvård.

Över berörda framställning har statskontoret den 6 juni 1919 avgivit infordrat utlåtande, däri statskontoret anfört:

Vad direktionen över gymnastiska centralinstitutet i ärendet anfört synes innebära skälig anledning att söka bereda åt den obotligt sinnessjuka Eva Ling ett årligt understöd av stat-medel. Några för sådant ändamål redan nu tillgängliga medel torde dock knappast stå till Kungl. Maj:ts förfogande, utan lärer riksdagens medverkan för beviljande av pension bliva erforderlig. Så högt pensionsbelopp som det, direktionen föreslagit, eller 1,000 kronor, kan dock statskontoret icke förorda, utan får statskontoret, med hänsyn till beloppet av de pensioner, som — i jämförelsevis få fall — under senare tider av riksdagen beviljats åt ogifta, till myndig ålder komna kvinnor, hemställa, det täcktes Kungl. Maj:ts föreslå riksdagen medgiva, att till Eva Ling må, så länge hon förbliver ogift, från allmänna indragningsstaten utgå en årlig pension av 500 kronor, räknat från och med år 1920.

Den framställning, som sålunda kommit under Kungl. Maj:ts prövning, är, synes det mig, värd att beaktas. Visserligen har fröken Ling ej någonsin haft anställning i statstjänst eller över huvud utövat någon direkt verksamhet för det allmänna, men enligt min uppfattning föreliggande i detta fall så säregna förhållanden, att hon det oaktat bör beredas understöd av allmänna medel. Jag höver helt visst ej erinra om den betydelse, Per Henrik Lings livsverk haft för vårt folk. Till detta sluter sig, kompletterande och utvecklande, hans son Hjalmar Lings mångåriga och oegennyttiga arbete på gymnastikens område, ett arbete, som dock ej förmått trygga åt hans efterlevande en i ekonomiskt avseende ens något så när bekymmerfri ställning. Den tacksamhetsskuld, vari hela vårt folk står till dessa båda män, samt de upplysningar, som lämnats av majoren Silow och av gymnastiska centralinstitutets direktion beträffande Hjalmar Lings och hans familjs levnadsförhållanden, synas mig väl motivera ett inskridande från statens sida i detta fall. Jag vill

Departements-
chefen.

därför tillstyrka direktionens hemställan om beredande av understöd åt Eva Ling.

Vad beträffar storleken av ifrågavarande understöd har detsamma av direktionen föreslagits till högst 1,000 kronor årligen, varvid direktionen synes hava förutsatt, att anslaget skulle minskas, då Eva Lings ränteinkomster komme att ökas. Statskontoret åter har föreslagit beviljandet av en årlig pension å 500 kronor. Jag ansluter mig till det av statskontoret framställda förslaget.

Under återopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Eva Henrika Ling må från och med år 1920 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten ett årligt understöd av 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Neuendorff.